

## Somišljeniki! Somišljenice!

**Zahtevajte v vseh prodajalnah in tobakarnah vžigalce „Slovenske krščanske socialne zveze“: V korist obmejnim Slovincem!**

### Politični ogled.

— V državnem zboru se nadaljuje razprava o proračunu. Drugo branje proračuna bo najbrž ta teden končano in se bo takoj predložilo gospodski zbornici. Dne 19. t. m. je govoril poslanec Pišek, ki je pozival vlado, naj bolj skrbi za kmetovalca, da ne bo popolnoma obubožal. Svetuje vladi, naj ustanovi agrarno banko. Uvede naj preosnovno zemljiškega davka. Opozarja vlado, naj podpira ljudsko šolstvo, da ne bodo revne občine preveč z raznimi davki preobložene. Dolžnost vlade je tudi, da kmetijstvo najmanj ravno tako podpira ko industrijo. Žalosten dokaz za to, da se godi ravno nasprotno, je trgovinska pogodba s Srbijo. Odločno graja zapostavljanje Slovincem na Spodnjem Stajerskem in Koroškem. Kar se tiče predloge radi povišanje davka na žganje, pravi, da to povišanje kmetovalcem nasproti nikakor ni pravično, ker mora kmet svojim delavcem pogosto precej velike množine žganja zastoj dati. Davka prosto žganje pa ne zahtevajo za splošno potrebo. Piškov govor bo prinesli v prihodnji številki dobesedno. — Dne 22. t. m. je govoril ud Slovenskega kluba koroški poslanec Grafenauer, ki se je istotako pritoževal radi zapostavljanja Slovincem. Slovinci so dosežaj vsako zapostavljanje mirno prenašali, odločno se pa bodo borili zoper, vsak poskus, uničiti slovenski narod na Koroškem.

— **Rudarski pazniki.** Poslanec dr. Benkovič je stavil samostojni predlog, da se paznike tudi uvrsti v zakon za trgovske uslužbence, ki se ravno kar razpravlja v odseku.

— **Volilna preosnova** za deželni zbor kranjski. Ustavni odsek za volilno preosnovo je dokončal svoje delo in je izdal svoje končno poročilo, glavnim katerega se je v odseku sprejel načrt volilne preosnove. S tem se je napravil konec vednim neredom, ki so ovirali resno delovanje v deželnem zboru. Liberalna stranka bo predstavljala v bodočem deželnem zboru le slabotno manjšino. Glavne točke volilne preosnove v razmerju proti sedaj veljavni zakonem so: 1. Ustanovitev splošnega volilnega razreda z 11 mandati. 2. Pomnožitev deželnega odbora z enim prislednikom, ki ga volijo poslanci splošnega volilnega razreda. 3. Pomnožitev ljubljanskih mandatov v volilnem razredu mest in trgov od 2 na 4. 4. Ločitev Ribnice od volilnega okraja Kočevje-Ribnica in priklonitev k volilnemu okraju slovenskih dolenskih mest in trgov.

— **Sole na kmetih.** Uradni List v Rumuniji naznanja postavo, da se na kmetih preosnujejo sole tako, da se bodo učenci in učenke v višjih razredih učili praktičnega kmetijstva. Pri vsaki šoli bo 3% ha zemlje, ki jo bodo obdelovali šolarji po navodilih učiteljevih.

#### Mala politična naznanila.

Dne 17. junija: Danes so se zbrali na Dunaju vsi poslanci, ki so profesorji, da vse potrebne ukrepe, da bo Sternberg pozvan k redu, ker je imenoval svobodomiselnih dijakov učence. — Brambeni odsek je sprejel postavo o zvišanju novincev. — Češki svobodomiselnih dijaki nameravajo pričeti akcijo za ločitev bogoslovske fakultete od vseučilišča. — Ruska duma je sprejela predlog, da se zgradi druga proga na sibirski železnici. Stroški so proračunani na 100 milijonov kron.

Dne 18. junija: Srbsko ministrstvo je sklenilo soglasno, da poda ostavko. Kralj namerava poklicati srbskega poslanika Milanovića iz Rima, da sestavi novo ministrstvo. — Štiri sto Peršijev je sklenilo šaha odstavit in vredi iz prestola. — Mulej Hafid je bil včeraj na zborovanju mešanov v Tetuanu proglašen kot edini upravičeni sultan Maroka.

Dne 19. junija: Profesor Währmund je imenovan za profesorja cerkvenega prava na nemškem vseučilišču v Pragi in bo nastopil svoje mesto 1. oktobra. — Rektorji dunajskih vseučilišč naznanjajo, da se predavanja zopet začnejo v ponedeljek dne 23. t. m. — Republikanski zbor je sklenil pro-

obljubila, vsako leto na binkoštni ponedeljek iti v procesiji k Sv. Trojici v Slov. gor., in je to držala do današnjega dne.

Okoli 1665 se je postavilo novo župnišče, ki pa je bilo zgled iz časa. To župnišče je 1686 pogorelo, za uradno knjigo, v vsaj zbirke, so se resila. Zelo sega poročna knjiga v leto 1643, krstna in matična pa v leto 1654. 1672 je jarenska župnišča štela 5092 duš, 1712 je jarensko šlo okraj in sicer za inojkrat obiskala kmeta, vendar ni bila duševno zadržana. Omeniti, da smo se v tej dobi seznanili s koruzo, krompirjema tobakom in kavo. In

glasiti za predsedniškega kandidata Združenih držav dosedanega državnega tajnika Tafta.

Dne 20. junija: Prizadevanju rektorjev se je posrečilo doseči, da bo vseučiliški štrajk mirno poravnani. — Včeraj zvečer je sprejel tržaški deželni zbor volilno reformo. — Na cesarjevo željo se bo vršilo koncem t. m. posvetovanje skupno z avstrijsko in ogrsko vlado o izpremembi brambene postave. — Lizbonska policija je zaprla mnogo nizozemskih anarhistov, ki so došli v Lizbono, da pripravijo vse za napade na vse evropske vladarje razven angleškega kralja.

Dne 21. junija: Češki listi poročajo, da ustanove pri okrožnih sodiščih na Češkem predsedstvene postaje, ki bodo morale prestaviti v nemščino češke vloge, če se kako sodišče brani, sprejemati češke vloge. — Shod slovenskega dijaštva so bo vršil od 24. do 30. t. m. v Pragi. Razpravljalo se bo o kulturnih, šolskih in organizatoričnih vprašanjih. — Razpisane so deželnozbornske volitve za Istro.

Dne 22. junija: Ministrski svet se je pečal danes s starostnim in invaliditnim zavarovanjem. Ni izključeno, da predloži vlada predlogo zbornici še pred poletnimi počitnicami. — Z današnjim dnem je vseučiliški štrajk končan. Na treh avstrijskih vseučiliščih so se predavanja v popolnem redu pričela. — Rumunska vlada je izdala odlok, ki prepoveduje izvoz krme iz Rumunije. — Trgovinski minister dr. Fiedler je poročal v zbornici, da se je mobilizira Bolgarija proti Srbiji.

### Razne novice.

\* **Promocija g. cand. phil. Ed. Dolinška** doktorjem modroslovja se je vršila v soboto dne 20. t. m. v rektoratu graške univerze.

\* **Odborova seja S. K. S. Z.** se vrši v četrtek dne 2. julija ob 5. uri popoldne v uradništvu „Slovenskega Gospodarja.“

\* **Za S. K. S. Z.** za Stajersko so darovali gg. duhovniki videmske dekanije zbrani na dekanijski vizitaciji v Dobovi 16 K; Mihael Kristovič, kaplan, Velika Nedelja, 1 K; na dekanijški konferenci zbrani duhovniki slovenjebistriške dekanije 15 kron. Ziveli posnemovali!

\* **Možje, mladeniči!** Dne 26. in 27. julija ima Slovenska krščansko-socialna zveza v Skofjiloki na Kranjskem svoje letno zborovanje, kjer se bo poročalo o letnem delovanju Zveze na Kranjskem, Stajerskem, Koroškem, Vipavi, Gorici itd. Zborovanje bo zvezano obenem s poučnim tečajem, ki bo udeležence poučil o raznih stvareh, ki so potrebne za boljše vodstvo društva. Zato naj vsako društvo pošlje vsaj enega ali več zastopnikov na to skupščino. Vožnja iz Maribora do Skofjeloške znaša bližje 12 K. Udeleženci se peljejo lahko po južni železnici Maribor—Zidani most—Ljubljana, in iz Ljubljane v Skofjeloško, ali pa po koroški železnici Maribor—Dravograd—Celovec, in iz Celovca po drž. železnici v Skofjeloško. Po zadnji progri pride mnogo ceneje. Možje, mladeniči, društva! Pohitite v obilnem številu v Skofjeloško.

\* **Jubilejne znamke Slov. kršč. soc. zveze** S. K. S. Z. je sklenila nabirati obrabljene poštne znamke, ter jih razpečevati v korist obmejnim knjižnicam. Rodoljubi, nabirajte pridno poštne znamke, ter jih pošljite S. K. S. Z. v Maribor. S. K. S. Z. sprejema hvaležno tudi jubilejne krone.

\* **Lepi znak!** ki jih je založila S. K. S. Z. so se že zelo razširili po Spodnjem Stajerskem. So pa tudi lepi, da so vredni postati ne le vsemladeniči, ampak vseslovenski znaki sploh. Tudi mladeniči iz Kranjske in drugih dežel si jih naročajo. Mladeniči, posezite po znakih! Po tem znaku se bomo spoznali, vojskaški krščansko-narodna armada. Znak se naročajo pri S. K. S. Z. v Mariboru po 80 v. komad. Znesek se lahko vpošlje tudi v znakih.

\* **Poslanec dr. Benkovič** je interpeliral finančnega ministra radi slabega uradovanja in zapostavljanja slovenske od o. kr. nadgeometra v Brezicah, dalje radi Slovincem krivično sestavo komisij za direktne davke na Sp. Stajerskem.

Na čast sv. Cirila in Metoda bodo zazigali Slovinci ob njih godu kresove in s tem pokazali, da odobravajo njihovo delo za naš rod. Se lepšo pa bomo praznovali s slovenskih blagovestnikov, ako darujemo v prazno tega dne Slovenski krščansko-socialni zvezi za Stajersko, da krepko nadaljuje započeto neopitno organizacijo ob nemško-slovenski meji. Darovi, ki bodo prihajali za god slovenskih bratov, se bodo uporabili le za obrambno delo ob meji. Posamezniki, društva, denarni zavodi, darujte v ta vzvišeni namen, kolikor je v vaši moči.

Slovinci na Dunaju. Jubilejni spravedni Dunaip si je ogledal tudi naš rojak in znameniti slovenski pisatelj Fr. Ks. Meško. Svoje utise po svoje zbiranju „Miru“ iz katerega povzamemo sledeča mesta: Sta so mimo različne skupine posameznih narodnosti. Med temi so ugajale gledalcem posebno poljske in Dalmatince, ki so bili res krasni v svoji resnosti in v bogatih pestrih svojih nosah. Kmalu za njimi zagledam vibrati visoko v zraku mogočne slovenske trobajnice. Malo so in že koraka pred menoj postaveja trobajnice, za njimi benderiji, vsi v bogatih krasnih nosah. Potem „Zeleni Juri“,

okoli njega polno otrok. „Sind die Kinder alter diebst!“ (Otroci so izredno ljubki!), so govorile ob meni dame. Čudovito nežno so učinkovale te bele obleke, preproste, a vendar stokrat krasnejše nego ves sedanji „flitter“, ki si ga naveša marsikatero deklet tako rada nase. Ni pametno! Večno je bila in večno bo najlepša naravna preprostost ali preprostost narava! Za njimi je šla v snežnobelih oblekah belokranjska svatba, potem krasna skupina z ljubljanskega polja in za njo naravnost divna gorenjska podskupina. Res, videlo se je, da so naši ljudje že utrujeni; saj nekatere deklice niso spale najbrž vso preteklo noč, prejšnje menda tudi ne, ker so se vozili, nekateri bili so se na teš, za kar ne zadene krivda ljubljanskega odbora, ampak dunajskega; in hoditi po dunajskem tlaku čez šest ur, to pač ni malenkost! A navzlic utrujenosti so bili ti lepi obrazi res naravnost očarajoči. „Sind das schöne Gesicht!“ (Lapi obrazi so to!), so govorile dame okoli mene. In ko sem klical našim ljudem res iz srca: Zivio!, je vpilo vse okoli mene in za menoj. Kakor se veselim vsega, kar je v čast in v korist našemu narodu, se veselim, da je doseglo slovensko odposlanstvo na Dunaju tako krasne uspehe, nad naše pričakovanje velike!

\* **Glasovi o mladeniškem shodu v Ljutomeru.** Skoraj vsi slovenski listi so pisali o mladeniškem shodu v Ljutomeru. Seveda liberalni listi s shodom niso nič prav zadovoljni, toda njegov pomen dobro čutijo, in za to ne morejo molče mimo njega. Najprvo je prinesel poročilo o shodu ljubljanski „Slovenec“, ki piše med drugim: „Poleg mladeničev se je zbralo tudi mnogo mož-očetov, ki so z zadovoljstvom zrl, kako se združujejo v pošteno zvezo njihovi sinovi. Na prsih so imeli pripete lične znake slovenske mladine... krščansko-socialna organizacija se razvija, mladi grejo naprej!“ — „Domoljub“ prijazno opiše ljutomerski shod ter napoveduje, da se bodo tudi kranjski mladeniči organizirali in sicer na vseslovenskem mladeniškem shodu, ki se bo vršil zadnje nedeljo julija v Skofji Loki na Gorenjskem. — „Primorski list“ sklepa poročilo o shodu z vsklikom: „Goriški mladeniči, posnemajte vzgled vrlih stajerskih tovarišev in se organizirajte na tej podlagi!“ — „Gorica“ prinaša govor dr. Kreka in izraža željo, da bi se vsi zaničevani Slovinci ravnali po Krekovih naukih.

Zdaj pa še nekaj liberalnih glasov o shodu! V „Slov. Narodu“ porabi nek liberalec priitko, da denuncira dva slovenska uradnika, ki sta brzojavno pozdravila nepolitični shod v Ljutomeru in jima, ako mogoče, nekoliko škoduje. Res, plemenito liberalno sree! Največ brige med vsemi liberalnimi listi je kazal za ljutomerski shod ljubljanski „Naš List“, katerega se radi poslužujejo tudi celjski advokatski voditelji, da v njem povedo, česar si doma še ljudstvu ne upajo. „Naš List“ smatra našo mladino za tako brezznačajno, da jo upa kmalu videti v svojem taboru. No, dajte slovo temu upanju! Poročilo o shodu samem pa je v tem listu v primeri z drugimi liberalnimi listi še najbolj nepristransko in dostojno. Najbolj surovo in neotesano je seveda poročilo celjskih liberalnih listov in pljuskega motovila. „Narodni List“ je kar začel s plemenitim delom, da osebno napada odbornike Z. S. M. in jih po starem načinu blati in grdi. Mladeniči mu bodo dali za take nestvarne, zgolj osebne napade gotovo primeren odgovor. Zatirajmo ta list, kjer ga najdemo! „Stajere“ dela v isti ovaški stroki nasproti javnosti in ji ovaja dva ljutomerska tržana, ki sta okrasila svoje hiše s trobojnicami. Brezčoda „Domovina“ je o shodu v Ljutomeru vsaj modro molčala.

\* **Prepoved računanja v goldinarski veljavi.** Kakor znano, je ministrstvo za notranje zadeve pred kratkim odredilo, da se s 1. julijem t. l. vpelje splošna kronska veljava. V sled tega je prepovedano in torej kaznjivo vsako nadaljnje računanje v zastareli goldinarski veljavi. Obistva imajo strognalog, da skrbno nadzorujejo obrtne in druge zadržke, v kateri veljavi da poslujejo s strankami. Isto velja za gostilničarje, kavarnarje in sploh obrtnike v prometu s strankami. Vsi ceniki in vse tarife imajo biti poslej v kronski veljavi; to velja zlasti v kopalskih in zdraviliških, na mitnicah in brodovih itd. Občinstvo se opozarja na te pogoje s pristavkom, da se bo vsak prestopel kaznovati!

\* **Za vojake.** Vojaki pritožbe so bile doslej skoraj tihke kot nemogče. Veljalo je, da se smo vojak pritožiti le ob omladanski paradni inspekciji naravnost pri brigadirju. Bili so pa le redki, ki so se upali pritožiti. Sedaj pa se bo to izboljšalo. Zdaj ima vsak vojak pravico, da se pritoži, ali pa prosti vsak čas brez podpisane službene poti, ustmeno in neposredno pri pododdelkovem načelniku. Vojakova pritožba, da se pošlje prošnja brigadirju, poveljstvu, se mora vsak čas in takoj ustili. Pritožbi se mora vojak takom trih dni. Pritožbe mora vsak sam utemeljiti in samostojno zastopati.

\* **Nepošteno bojevanje.** Tudi v političnem boju je treba poštenosti, to zahtevamo od svojih prišlasev, zahtevamo pa tudi od naših političnih nasprotnikov. Vedoma mi v boju nismo nikdar rabili nepoštenega orožja. In če se je kaj zgodilo v naših vrstah, kar ni bilo prav, nismo nikdar tega zagovarjali, ampak smo ali vsaj zasebno gotovo odločno grajali. To vedo dobro naši nasprotniki, za to ni bilo pričakovati od njih, da tudi nasprotni nara vsaj vedoma nepošteno ne nastopajo. A kar dela